

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๓๑๐
วันจันทร์ ที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๐
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาติ สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายนครชิต สิงหเสนี	โฆษกกรรมการ
๕. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๖. นางกิริธนา สุมาวงศ์	กรรมการ
๗. นางจุรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๘. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	กรรมการ
๙. นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๑๐. นายเจียรชัย ณ นคร	กรรมการ
๑๑. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๒. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๓. นายภุมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๔. พลตรี วีระ โรจน์นาศ	กรรมการ
๑๕. นายศุภชัย ยาวะประภาษ	กรรมการ
๑๖. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	กรรมการ
๑๗. นายอัชพร จารุจินดา	กรรมการ
๑๘. พลเอก อภิรัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๑๙. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

นายธนาวัฒน์ สัจจทอง	(ลาการประชุม)
---------------------	---------------

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

นายนาถะ ดวงวิชัย

ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานประธานรัฐสภา

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

นายเจษฎ์ โทณะวณิก

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นางสาวภัทรา เชื้ออรอด

๒. นางชื่นสมน นีวาทวงษ์

๓. นางสาวฐิติพร วิชัยธนพัฒน์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

นายวิษณุพล ฉวีวรรณ

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๕๐ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๐๑ วันจันทร์ ที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๙ ถึงครั้งที่ ๓๐๙ วันอังคาร ที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๐ อยู่ระหว่างการตรวจทานของคณะอนุกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

พิจารณาแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุม นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ แจ้งต่อที่ประชุมว่า คณะอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ได้ประชุมร่วมกับคณะอนุกรรมการตรวจพิจารณาบันทึกเจตนารมณ์ร่างรัฐธรรมนูญ กรณีที่ประธานกรรมการเลือกตั้งขอหารือในประเด็นเกี่ยวกับมาตรา ๒๖๘ ของรัฐธรรมนูญ ที่บัญญัติว่า “ให้ดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญนี้ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยห้าสิบนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๖๗ (๑) (๒) (๓) และ (๔) มีผลใช้บังคับแล้ว” ระยะเวลาดังกล่าวรวมถึง

ระยะเวลาประกาศผลการเลือกตั้งหรือไม่ ซึ่งที่ประชุมคณะอนุกรรมการร่วมกันยังพิจารณาประเด็นดังกล่าวไม่แล้วเสร็จ และมีกำหนดนัดพิจารณาอีกครั้งในวันพุธ ที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๐ โดยได้มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะอนุกรรมการสืบค้นบันทึกเจตนารมณ์รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาของคณะอนุกรรมการ

นางชื่นสมน นีวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง แจ้งต่อที่ประชุมว่า มีข้อหารือจากคณะกรรมการ ป.ป.ท. กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติว่าภายหลังรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ใช้บังคับ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ส่งสำนวนที่เกี่ยวกับเรื่องการทุจริตในภาครัฐไปยังคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อดำเนินการต่อไป โดยมอบหมายให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ดำเนินการแทนเฉพาะการป้องกันและปราบปรามการทุจริตจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับต่ำกว่าผู้อำนวยการกองเท่านั้น คณะกรรมการ ป.ป.ท. จึงหารือว่าอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการทุจริตในภาครัฐของคณะกรรมการ ป.ป.ท. เป็นอำนาจหน้าที่ตามที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑ คณะกรรมการ ป.ป.ท. ต้องดำเนินการตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในหลักการบริหารประเทศ ฝ่ายบริหารมีอำนาจในการตั้งหน่วยงานเพื่อตรวจสอบการทุจริตได้ แต่การกระทำดังกล่าวไม่ได้ตัดอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการที่จะตรวจสอบเรื่องดังกล่าวอีกครั้งหนึ่ง แม้คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑ แต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็มีหน้าที่และอำนาจตามมาตรา ๒๓๔ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ ทั้งนี้ ควรตอบคณะกรรมการ ป.ป.ท. ว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจในการพิจารณาปัญหาข้อกฎหมายดังกล่าว คณะกรรมการ ป.ป.ท. ควรสอบถามไปยังคณะกรรมการกฤษฎีกา

นายเอียรชัย ณ นคร กรรมการ สอบถามว่า ตามที่บัญญัติในมาตรา ๒๓๔ (๒) ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ หมายความว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีภาระหน้าที่เพิ่มมากขึ้นหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๔ วรรคสอง กำหนดให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ดังนั้น อาจกำหนดไว้ว่ามอบหมายให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ดำเนินการแทนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับต่ำกว่าผู้อำนวยการกองเท่านั้น

ต่อจากนั้น ที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้พิจารณาเอกสารความเห็นประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. .... ของนายจรัญ ภักดีธนากุล ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ เรื่อง กรอบวิธีพิจารณาในระบบไต่สวน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๑. ให้ศาลดำเนินการกระบวนการพิจารณาคดีไปตามหลักการพิจารณาคดีในระบบไต่สวน โดยให้ศาลมีหน้าที่บริหารจัดการคดีให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและเป็นธรรมแก่คู่กรณีทุกฝ่าย เพื่อให้สามารถวินิจฉัยชี้ขาดคดีไปตามอำนาจหน้าที่และสิทธิเสรีภาพระหว่างคู่กรณีและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยไม่ถือเอาความบกพร่องหรือผิดพลาดในทางวิธีพิจารณามาเป็นเหตุแห่งการแพ้ชนะกัน

ในกรณีที่มีข้อผิดพลาดหรือบกพร่องทางวิธีพิจารณาเกิดขึ้น ให้ศาลสั่งให้ผู้ที่รับผิดชอบทำการแก้ไขให้ถูกต้องภายในระยะเวลาและเงื่อนไขที่สมควรแก่กรณี เว้นแต่จะเป็นการกระทำโดยไม่สุจริต หรือละเลยเพิกเฉยไม่ทำการแก้ไขข้อมูลให้ถูกต้องตามคำสั่งศาล หรือทำให้เสื่อมเสียแก่การอำนวยความสะดวกของศาล ก็ให้ศาลพิจารณาสั่งการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรม โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ และความผาสุกของประชาชนโดยรวม

ในการปฏิบัติหน้าที่หรืออำนาจของศาล ให้พนักงานคดีรัฐธรรมนูญทำหน้าที่ช่วยเหลือศาลตามกฎหมายบัญญัติ หรือตามที่ศาลมอบหมาย

๒. ในการวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริง ให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานได้ทุกประเภท เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติห้ามรับฟังไว้โดยเฉพาะ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องตรงตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในคดีนั้น

การนำสืบพยานหลักฐานของคู่กรณี ถึงแม้มีข้อผิดพลาดคลาดเคลื่อนไปจากขั้นตอน วิธีการ และกรอบเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ ก็ให้ศาลรับฟังเป็นพยานหลักฐานในคดีได้ แต่ต้องให้อีกฝ่ายในคดีมีโอกาสแก่คู่กรณีฝ่ายอื่นในการนำสืบพยานหลักฐานหักล้าง หรือทำลายน้ำหนักพยานหลักฐานที่นำสืบโดยความผิดพลาดนั้นได้ และศาลจะต้องวินิจฉัยน้ำหนักของพยานหลักฐานดังกล่าวด้วยความระมัดระวัง

ในกรณีที่พยานหลักฐานที่คู่กรณีนำสืบต่อศาลยังมีไม่เพียงพอที่จะพิสูจน์ความจริงในคดีได้ หรือมีมูลกรณีให้ควรสงสัยได้ว่าข้อเท็จจริงที่คู่กรณีฝ่ายใดแถลงรับต่อศาล จะไม่ถูกต้องตรงตามความจริง ให้ศาลมีหน้าที่ตรวจสอบ แสวงหา และไต่สวนพยานหลักฐานเพิ่มเติมเพื่อให้สามารถวินิจฉัยข้อเท็จจริงได้ถูกต้องตรงตามความจริง

๓. เมื่อศาลกำหนดประเด็นแห่งคดีแล้วให้แจ้งคู่กรณีทุกฝ่ายได้ทราบ และมีโอกาสคัดค้านหรือเสนอความเห็นเป็นอย่างอื่นได้ ให้ศาลรับฟังข้อคัดค้านและความเห็นของคู่กรณีและพิจารณาทบทวน และปรับแก้ให้ถูกต้องตามความจำเป็นและสมควรแก่กรณี เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและการอำนวยความสะดวกของศาล

หากคู่กรณีฝ่ายใดตั้งใจคัดค้านประเด็นแห่งคดีที่ศาลกำหนด ให้ทำคำคัดค้านเป็นหนังสือยื่นต่อศาลภายในสามวันนับแต่วันได้รับทราบประเด็นที่ศาลกำหนด มิฉะนั้นให้ถือว่าไม่ตั้งใจคัดค้าน

เมื่อศาลได้รับคำคัดค้าน ให้ศาลพิจารณาทบทวนและทำคำสั่งภายในเจ็ดวันนับแต่ได้รับคำคัดค้าน โดยมีเหตุผลประกอบการสั่งนั้นด้วย

๔. ในการทำคำวินิจฉัย นอกจากการวินิจฉัยไปตามประเด็นแห่งคดีแล้ว ให้ศาลมีอำนาจยกข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน รวมทั้งข้อเท็จจริงที่จำเป็นสำหรับการวินิจฉัยข้อกฎหมายดังกล่าวด้วย โดยให้ศาลตรวจสอบ แสวงหา และไต่สวนพยานหลักฐานเพิ่มเติมเพื่อใช้วินิจฉัยข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายดังกล่าว

เมื่อได้ลงมติวินิจฉัยประเด็นแห่งคดีไปตามวรรคหนึ่งแล้ว หากมีความจำเป็น หรือเหตุอันสมควร ให้ศาลมีอำนาจกำหนดวิธีปฏิบัติที่เกี่ยวข้องเนื่องกับคำวินิจฉัยไปด้วย เพื่อให้คู่กรณีและผู้ที่ถูกผูกพันตามคำวินิจฉัยของศาลสามารถปฏิบัติได้ถูกต้องตามคำวินิจฉัยของศาล

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่าการ กรอบวิธีพิจารณาดังกล่าวเป็นกรอบวิธีพิจารณาในระบบไต่สวน เรื่องหนึ่งที่เราเห็นว่าเป็นประโยชน์ คือ การกำหนดให้อีกฝ่ายในคดีมีโอกาสแก่คู่กรณีฝ่ายอื่นในการนำสืบพยานหลักฐานหักล้าง หรือทำลายน้ำหนักพยานหลักฐานที่นำสืบโดยความผิดพลาดได้ และศาลจะต้องวินิจฉัยน้ำหนักของพยานหลักฐานดังกล่าวด้วยความระมัดระวัง ซึ่งอาจนำเรื่องดังกล่าวไปบัญญัติเพิ่มเติมในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. .... ก็ได้

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. .... กล่าวว่า ในข้อ ๓ เมื่อศาลกำหนดประเด็นแห่งคดีแล้วให้แจ้งคู่กรณีทุกฝ่ายได้ทราบ และมีโอกาสคัดค้านหรือเสนอความเห็นเป็นอย่างอื่นได้ ถือว่าเป็นเรื่องใหม่ซึ่งจะช่วยในการอำนวยความสะดวกมากยิ่งขึ้น และในข้อ ๔ ให้ศาลมีอำนาจกำหนดวิธีปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับคำวินิจฉัยไปด้วยก็เป็นเรื่องใหม่ที่เป็นประโยชน์ เพราะจะทำให้ไม่ต้องตีความว่าศาลมีคำวินิจฉัยอย่างไรและต้องมีวิธีปฏิบัติอย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรนำกรอบวิธีพิจารณาในระบบไต่สวนนี้สอบถามไปยังผู้แทนศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองว่ามีความเห็นอย่างไร หากจะนำมากำหนดในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า เรื่องกรอบวิธีพิจารณาในระบบไต่สวนนี้ น่าจะมุ่งเน้นให้นำไปใช้กับศาลรัฐธรรมนูญ หากจะนำไปบัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่เป็นคดีอาญาอาจจะกว้างเกินไป

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในการนำไปบัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง จะไม่ได้นำไปใช้ทั้งหมดโดยต้องพิจารณาตามความเหมาะสมซึ่งอาจมีการลดทอนในบางเรื่อง

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. .... สอบถามว่า กรอบวิธีพิจารณาในระบบไต่สวนที่เสนอมานี้จะนำไปบัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญด้วยหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรจะนำไปบัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญด้วย

จากนั้น ที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. .... ในร่างมาตราที่คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ปรับปรุงเนื้อหาแล้ว โดยเริ่มพิจารณาตั้งแต่ร่างมาตรา ๒๖/๑ เป็นต้นไป สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

มาตรา ๒๖/๑

“มาตรา ๒๖/๑ ในคดีเรื่องใด หากมีปัญหาข้อกฎหมายที่ศาลฎีกาเคยวินิจฉัยไว้แตกต่างกัน ผู้พิพากษาคนหนึ่งคนใดในองค์คณะพิจารณาคดีนั้นหรือประธานแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกาจะเสนอประธานศาลฎีกาเพื่อพิจารณาให้มีการวินิจฉัยปัญหานั้นโดยที่ประชุมใหญ่ก็ได้

เมื่อที่ประชุมใหญ่มีคำวินิจฉัยในเรื่องหรือประเด็นใดตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้องค์คณะพิจารณาคดีวินิจฉัยหรือมีคำพิพากษาในเรื่องหรือประเด็นนั้นไปตามคำวินิจฉัยของที่ประชุมใหญ่”

ประเด็นการพิจารณา

นางชิ้นสมน นิวาทพงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า คณะอนุกรรมการได้ปรับปรุงเนื้อหาพระราชบัญญัติประกอบ

รัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. .... ตามความเห็นของที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ โดยตัดความในร่างมาตรา ๖๖ ออกทั้งมาตราและนำมากำหนดไว้ในหมวด ๑ บททั่วไป คณะอนุกรรมการจึงได้นำความในร่างมาตรา ๖๖ มากำหนดเป็นร่างมาตรา ๒๖/๑

นายอชีพ จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ความในร่างมาตรา ๖๖ เดิมกำหนดให้มีการพิจารณาวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายที่ศาลฎีกาเคยวินิจฉัยไว้แตกต่างกันโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเฉพาะในกรณีที่มีการอุทธรณ์คำพิพากษา แต่เมื่อนำมากำหนดไว้ในหมวด ๑ บททั่วไป แล้ว ศาลชั้นต้นก็จะสามารถเสนอให้มีการพิจารณาวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายตามวรรคหนึ่งได้เช่นกัน และหากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกามีคำวินิจฉัยเป็นประการใด จะมีผลผูกพันต่อการพิจารณาคดีในชั้นศาลอุทธรณ์ด้วย จึงเสนอให้นำความในร่างมาตรา ๒๖/๑ กลับไปกำหนดเป็นร่างมาตรา ๖๖ เช่นเดิม

นางชื่นสมน นีวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า สำนักศาลยุติธรรมมีข้อเสนอแนะว่า ควรให้ศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์ สามารถเสนอให้มีการพิจารณาวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายตามวรรคหนึ่งโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาได้ด้วย

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า ควรคงความในร่างมาตรา ๖๖ ไว้ เนื่องจากหากนำมากำหนดไว้ในบททั่วไปแล้ว จะทำให้ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์สามารถขอให้มีการวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายตามวรรคหนึ่งในเรื่องเดียวกันได้

ประธานกรรมการเสนอตัดความในร่างมาตรา ๒๖/๑ ออกทั้งมาตรา และนำไปกำหนดเป็นร่างมาตรา ๖๖ เช่นเดิม

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติ ดังนี้

๑. ตัดความในร่างมาตรา ๒๖/๑ ออกทั้งมาตรา
๒. คงความในร่างมาตรา ๖๖ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๘

“มาตรา ๒๘ ผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ได้แก่

(๑) อัยการสูงสุด

(๒) คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตกำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

นางชื่นสมน นีวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า คณะอนุกรรมการได้ปรับปรุงเนื้อหาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. .... ตามความเห็นของที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ โดยตัดความในร่างมาตรา ๑๑ ร่างมาตรา ๑๒ และร่างมาตรา ๑๓ ออกทั้งมาตราและนำมากำหนดเป็นความใน (๒) ของร่างมาตรา ๒๘ เพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจฟ้องคดีได้แต่ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตกำหนด

ประธานกรรมการกล่าวว่า รัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ ไม่ได้กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

นางขึ้นสมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า มาตรา ๒๓๔ (๔) ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจอื่นที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายด้วย ซึ่งที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเห็นว่าควรกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจฟ้องเฉพาะในคดีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจงใจไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน แต่ในคดีทุจริตนั้นหากอัยการสูงสุดมีคำสั่งไม่ฟ้องคดีแล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะไม่สามารถฟ้องคดีเองได้ อย่างไรก็ตาม อาจคงความใน (๒) ไว้ได้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๘ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓๐/๑

“มาตรา ๓๐/๑ ในการยื่นฟ้องคดีต่อศาล ให้อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหา มาศาลในวันฟ้องคดี ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาศาลและอัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหลักฐานแสดงต่อศาลว่าได้แจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยชอบแล้ว ให้ศาลรับคำฟ้องไว้พิจารณาได้ แม้จะไม่ปรากฏผู้ถูกกล่าวหาต่อหน้าศาล

การแจ้งตามวรรคหนึ่งถ้าได้ส่งหนังสือถึงผู้ถูกกล่าวหา ณ ภูมิลำเนาหรือที่อยู่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรแล้ว ให้ถือว่าได้แจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยชอบแล้ว

เมื่ออัยการสูงสุดและคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ยื่นฟ้องคดีตามกำหนดเวลาสำหรับความผิดที่ได้ฟ้องคดีตามมาตรา ๙๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญาที่กำหนดแล้ว แต่ยังไม่ได้ตัวผู้ถูกกล่าวหา มาศาลตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าอายุความในการฟ้องคดีและอายุความในการลงโทษสะดุดหยุดอยู่ จนกว่าศาลจะมีคำพิพากษา”

ประเด็นการพิจารณา

นางขึ้นสมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า คณะอนุกรรมการได้ปรับปรุงเนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. .... ตามความเห็นของที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ โดยตัดความในร่างมาตรา ๑๑/๑ ออกทั้งมาตราและนำมากำหนดเป็นร่างมาตรา ๓๐/๑ เพื่อให้ศาลสามารถพิจารณาคดีต่อไปได้แม้ผู้ถูกกล่าวหาจะไม่มาศาลก็ตาม

ประธานกรรมการกล่าวว่า สำนักงานศาลยุติธรรมมีความกังวลว่าอัยการสูงสุดและคณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจไม่พยายามติดตามตัวผู้ถูกกล่าวหามาดำเนินคดีในศาล

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- ในทางปฏิบัติอัยการสูงสุดจะมอบหมายให้ตำรวจหรือเจ้าหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นผู้ติดตามตัวผู้ถูกกล่าวหามาดำเนินคดี ส่วนความในร่างมาตรา ๓๐/๑ เป็นขั้นตอนที่อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นฟ้องคดีต่อศาลเอง จึงควรกำหนดเพิ่มเติมว่าให้อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ

ป.ป.ช. มีหน้าที่แสดงพยานหลักฐานต่อศาลว่าได้ดำเนินการติดตามตัวผู้ถูกกล่าวหาแล้วแต่ไม่สามารถติดตามตัวมาดำเนินคดีในศาลได้

- ความในมาตรา ๙๕ ของประมวลกฎหมายอาญา และร่างมาตรา ๓๐/๑ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ครอบคลุมถึงกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาหลบหนีคดีไปในระหว่างการพิจารณาคดีหรือไม่

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “...แม้จะไม่ปรากฏผู้ถูกกล่าวหาต่อหน้าศาล เว้นแต่เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลจะออกหมายเรียกหรือหมายจับเพื่อให้ได้ตัวผู้ถูกกล่าวหา มาศาลตามเวลาที่ศาลกำหนดก็ได้ ในกรณีเช่นนั้นให้ศาลรอการรับคำฟ้องไว้พิจารณาก่อนจนกว่าจะพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว”

นางชิ้นสุนัน นิเวทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า มาตรา ๙๕ วรรคสอง ของประมวลกฎหมายอาญา กำหนดว่า “ถ้าได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมายังศาลแล้ว ผู้กระทำความผิดหลบหนีหรือวิกลจริตและศาลสั่งงดการพิจารณาไว้จนเกินกำหนดดังกล่าวแล้วนับแต่วันที่หลบหนีหรือวันที่ศาลสั่งงดการพิจารณา ก็ให้ถือว่า เป็นอันขาดอายุความเช่นเดียวกัน”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ร่างมาตรา ๓๐/๑ เป็นการฟ้องคดีโดยไม่มีตัวผู้ถูกกล่าวหา แตกต่างจากมาตรา ๙๕ ของประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งเป็นกรณีที่ตัวผู้ต้องหาดำเนินคดีในศาลแล้วผู้ต้องหาหลบหนีไปในระหว่างการพิจารณาคดี

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. .... กล่าวว่า ร่างมาตรา ๓๐/๑ เป็นกรณีการฟ้องคดีโดยไม่มีตัวผู้ถูกกล่าวหา เมื่อศาลมีคำพิพากษา ลงโทษผู้ถูกกล่าวหาแล้วจะต้องนำเรื่องอายุความมาใช้บังคับกับคำพิพากษานั้นด้วย ซึ่งอาจทำให้ผู้ถูกกล่าวหาหลบหนีคดีไปจนคดีขาดอายุความ ส่วนความในวรรคหนึ่งที่แก้ไขนั้นควรกำหนดให้ชัดเจนว่า ศาลต้องดำเนินการออกหมายเรียกหรือหมายจับภายในกำหนดเวลาเท่าใด

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “...แม้จะไม่ปรากฏผู้ถูกกล่าวหาต่อหน้าศาล เว้นแต่เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลจะออกหมายเรียกหรือหมายจับเพื่อให้ได้ตัวผู้ถูกกล่าวหา มาศาลตามเวลาที่ศาลกำหนดซึ่งต้องไม่เกินเก้าสิบวันก็ได้ ในกรณีเช่นนั้นให้ศาลรอการรับคำฟ้องไว้พิจารณาก่อนจนกว่าจะพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว และให้เป็นหน้าที่ของผู้ที่ได้รับหมายเรียกและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการให้เป็นไปตามหมายเรียกหรือหมายจับโดยเร็ว”

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- ความในวรรคหนึ่งที่แก้ไขนั้น หากผู้ถูกกล่าวหาไม่มาศาลตามหมายเรียกภายในเวลาที่กำหนดแล้ว ศาลจะต้องออกหมายจับอีกครั้งหรือไม่ ส่วนการออกหมายเรียกของศาล ในทางปฏิบัติศาลจะส่งให้เจ้าพนักงานของศาลเป็นผู้ส่งหมายเรียกให้กับผู้ถูกกล่าวหาเองแตกต่างจากการออกหมายจับซึ่งศาลจะส่งเรื่องให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติดำเนินการตามหมายจับต่อไป

- ความในวรรคหนึ่งที่แก้ไข ความว่า “ศาลจะออกหมายเรียกหรือหมายจับ” นั้น หากศาลเห็นพยานหลักฐานของอัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. นำเชื่อถือแล้ว ศาลจะมีอำนาจออกหมายจับได้ทันทีโดยไม่ต้องออกหมายเรียก

- หากเกิดกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ที่ถูกศาลสั่งว่าเป็นคนสาบสูญแล้วจะมีผลต่อการพิจารณาคดีอย่างไร

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๓๐/๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๐/๑ ในการยื่นฟ้องคดีต่อศาลให้อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาศาลในวันฟ้องคดี ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาศาลและอัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหลักฐานแสดงต่อศาลว่าได้แจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยชอบแล้ว ให้ศาลรับคำฟ้องไว้พิจารณาได้ แม้จะไม่ปรากฏผู้ถูกกล่าวหาต่อหน้าศาล เว้นแต่เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลจะออกหมายเรียกหรือหมายจับเพื่อให้ได้ตัวผู้ถูกกล่าวหาศาลตามเวลาที่ศาลกำหนดซึ่งต้องไม่เกินเก้าสิบวันก็ได้ ในกรณีเช่นนั้น ให้ศาลรอการรับคำฟ้องไว้พิจารณาก่อนจนกว่าจะพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว และให้เป็นหน้าที่ของผู้ที่ได้รับหมายเรียกและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการให้เป็นไปตามหมายเรียกหรือหมายจับโดยเร็ว

การแจ้งตามวรรคหนึ่งถ้าได้ส่งหนังสือถึงผู้ถูกกล่าวหา ณ ภูมิลำเนาหรือที่อยู่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรแล้ว ให้ถือว่าได้แจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยชอบแล้ว

เมื่ออัยการสูงสุดและคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ยื่นศาลรับคำฟ้องคดีไว้พิจารณาตามที่กำหนดแล้ว สำหรับขบวนคดีที่ได้ฟ้องคดีวรรคหนึ่งแล้ว หรือในกรณีที่จำเลยหลบหนีในระหว่างการพิจารณาคดีของศาล มิให้นำอายุความตามบัญญัติไว้ในมาตรา ๙๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญาที่บทบัญญัติแต่ยังไม่ได้ตั้งผู้ต้องหาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่บทบัญญัติและขบวนคดีในคดีสงฆ์และขบวนคดีสงฆ์มาใช้บังคับกับการพิจารณาคดีนั้น”

- มีกรรมการสอบถามว่า เหตุใดความในวรรคหนึ่ง จึงกำหนดว่า “ให้เป็นหน้าที่ของผู้ที่ได้รับหมายเรียก” เนื่องจากโดยปกติศาลจะมีขั้นตอนการส่งหมายเรียกให้กับผู้ถูกกล่าวหา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในวรรคหนึ่งที่แก้ไขนั้น กำหนดให้ผู้ที่ได้รับหมายเรียกและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการให้เป็นไปตามหมายเรียกหรือหมายจับโดยเร็ว ทั้งนี้ เสนอแก้ไขความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “...แม้จะไม่ปรากฏผู้ถูกกล่าวหาต่อหน้าศาล เว้นแต่เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลจะออกหมายเรียกหรือหมายจับเพื่อให้ได้ตัวผู้ถูกกล่าวหาศาลตามเวลาที่ศาลกำหนดซึ่งต้องไม่เกินเก้าสิบวันก็ได้ ในกรณีเช่นนั้นให้ศาลรอการรับคำฟ้องไว้พิจารณาก่อนจนกว่าจะพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว และให้เป็นหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องต้องปฏิบัติหรือดำเนินการให้เป็นไปตามหมายเรียกหรือหมายจับโดยเร็ว

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๓๐/๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๐/๑ ในการยื่นฟ้องคดีต่อศาลให้อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาศาลในวันฟ้องคดี ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาศาลและอัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหลักฐานแสดงต่อศาลว่าได้แจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยชอบแล้ว ให้ศาลรับคำฟ้องไว้พิจารณาได้ แม้จะไม่ปรากฏผู้ถูกกล่าวหาต่อหน้าศาล เว้นแต่เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลจะออกหมายเรียกหรือหมายจับเพื่อให้ได้ตัวผู้ถูกกล่าวหาศาลตามเวลาที่ศาลกำหนดซึ่งต้องไม่เกินเก้าสิบวันก็ได้ ในกรณีเช่นนั้น ให้ศาลรอการรับคำฟ้องไว้พิจารณาก่อนจนกว่าจะพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว และให้เป็นหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องต้องปฏิบัติหรือดำเนินการให้เป็นไปตามหมายเรียกหรือหมายจับโดยเร็ว

การแจ้งตามวรรคหนึ่งถ้าได้ส่งหนังสือถึงผู้ถูกกล่าวหา ณ ภูมิลำเนาหรือที่อยู่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรแล้ว ให้ถือว่าได้แจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยชอบแล้ว

เมื่ออัยการสูงสุดและคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ยื่นศาลรับคำฟ้องคดีไว้พิจารณาตามที่กำหนดแล้ว สำหรับขบวนคดีที่ได้ฟ้องคดีวรรคหนึ่งแล้ว หรือในกรณีที่จำเลยหลบหนีในระหว่างการพิจารณาคดีของศาล มิให้นำอายุความตามบัญญัติไว้ในมาตรา ๙๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญาที่บทบัญญัติแต่ยังไม่ได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า การให้โอกาสจำเลยตั้งทนายความเพื่อต่อสู้คดีในศาลเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของจำเลยในการพิจารณาคดี จึงไม่สามารถตัดบทบัญญัติดังกล่าวได้

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. .... กล่าวว่า กรณีที่ศาลออกหมายจับและยังไม่ได้ตัวจำเลยมาศาล ไม่ควรถือว่าจำเลยสละสิทธิในการได้รับการพิจารณาคดีต่อหน้าจำเลย เนื่องจากเป็นถ้อยคำในเชิงลบ แต่ควรบัญญัติถ้อยคำในลักษณะว่า “ถือว่าจำเลยได้รับสิทธิในการต่อสู้คดีโดยชอบแล้ว”

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๓๐/๒ วรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ในกรณีที่อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นฟ้องคดีโดยยังมิได้ตัวผู้ถูกกล่าวหาตามมาตรา ๓๐/๑ เมื่อศาลได้ประทับรับฟ้องแล้ว ให้ศาลสอบทนายหรือทนายที่ศาลแต่งตั้งให้มาศาลแล้วในกรณีที่ทนายไม่มาศาลศาลจะพิจารณาคดีต่อไปได้โดยถือว่าจำเลยไม่ติดใจที่จะให้มีการพิจารณาคดีต่อหน้าจำเลย แต่ไม่ตัดสิทธิจำเลยที่จะตั้งทนายความมาดำเนินการแทนตนได้ โดยให้ศาลจงดรายงานไว้ และให้ศาลมีอำนาจดำเนินการพิจารณาและพิพากษาต่อไปได้โดยไม่ต้องกระทำต่อหน้าจำเลย”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๓๐/๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๐/๒ ในกรณีที่อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นฟ้องคดีโดยยังมิได้ตัวผู้ถูกกล่าวหาตามมาตรา ๓๐/๑ เมื่อศาลได้ประทับรับฟ้องแล้ว ให้ศาลสอบทนายหรือทนายที่ศาลแต่งตั้งให้มาศาลแล้วในกรณีที่ทนายไม่มาศาลศาลจะพิจารณาคดีต่อไปได้โดยถือว่าจำเลยไม่ติดใจที่จะให้มีการพิจารณาคดีต่อหน้าจำเลย แต่ไม่ตัดสิทธิจำเลยที่จะตั้งทนายความมาดำเนินการแทนตนได้ โดยให้ศาลจงดรายงานไว้ และให้ศาลมีอำนาจดำเนินการพิจารณาและพิพากษาต่อไปได้โดยไม่ต้องกระทำต่อหน้าจำเลย

เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้วแต่ที่ศาลสอบทนายหรือทนายที่ศาลแต่งตั้งให้มาศาลแล้วในกรณีที่ทนายไม่มาศาลศาลจะพิจารณาคดีต่อไปได้โดยถือว่าจำเลยไม่ติดใจที่จะให้มีการพิจารณาคดีต่อหน้าจำเลย แต่ไม่ตัดสิทธิจำเลยที่จะตั้งทนายความมาดำเนินการแทนตนได้ โดยให้ศาลจงดรายงานไว้ และให้ศาลมีอำนาจดำเนินการพิจารณาและพิพากษาต่อไปได้โดยไม่ต้องกระทำต่อหน้าจำเลย

บทบัญญัติมาตรานี้ ไม่เป็นสาระตัดสิทธิทนายที่จำเลยตั้งต่อสู้คดีในศาลแต่อย่างใดที่ศาลจะพิจารณาคดีต่อหน้าจำเลยหรือไม่ติดใจที่จะให้มีการพิจารณาคดีต่อหน้าจำเลยแต่อย่างใด

มาตรา ๓๐/๓

“มาตรา ๓๐/๓ ในคดีที่ศาลมีคำพิพากษาแล้ว ถ้าภายหลังจำเลยมีพยานหลักฐานใหม่ที่อาจทำให้ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ จำเลยจะยื่นคำร้องต่อศาลด้วยตนเองเพื่อขอให้รื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ได้ แต่ต้องยื่นเสียภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา และให้ศาลมีอำนาจสั่งรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ได้ตามที่เห็นสมควร

การดำเนินการในการรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า สำนักงานศาลยุติธรรมเสนอร่างมาตรา ๓๐/๓ ออกทั้งหมด เนื่องจากไม่เห็นด้วยกับการกำหนดให้มีการรื้อฟื้นคดีไว้โดยเฉพาะในคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ทั้งนี้ หากประสงค์จะรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ ควรนำหลักการของพระราชบัญญัติการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๖ มาใช้บังคับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า สำนักงานศาลยุติธรรมประสงค์ให้มีการพิจารณาคดีต่อหน้าจำเลยเป็นหลัก ซึ่งร่างมาตรา ๓๐/๓ เป็นบทบัญญัติที่รองรับการพิจารณาคดีที่ดำเนินไปโดยจำเลยไม่มาศาล โดยกรณีศาลมีคำพิพากษาลับหลังจำเลยไปแล้ว หากภายหลังจำเลยมีพยานหลักฐานใหม่ที่อาจทำให้ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ จำเลยอาจยื่นคำขอให้รื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า สำนักงานศาลยุติธรรมเห็นว่าการกำหนดให้มีการรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ในคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง จะทำให้คำพิพากษาของศาลไม่มีบรรทัดฐานที่ชัดเจนและทำให้ศาลขาดความน่าเชื่อถือในการพิจารณาคดี

นางชีนุสมน นีวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า พระราชบัญญัติการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๖ กำหนดหลักการว่า คดีใดที่ได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้บุคคลใดต้องรับโทษอาญาในคดีนั้นแล้วอาจมีการร้องขอให้รื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาพิพากษาใหม่ได้ เมื่อปรากฏว่าพยานหลักฐานซึ่งศาลได้อาศัยเป็นหลักในการพิพากษาคดีอันถึงที่สุดนั้น ได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดในภายหลังแสดงว่าพยานหลักฐานนั้นเป็นเท็จหรือไม่ถูกต้องตรงกับความจริง หรือมีพยานหลักฐานใหม่อันชัดเจนและสำคัญแก่คดีซึ่งถ้าได้นำมาสืบในคดีอันถึงที่สุดนั้น จะแสดงว่าบุคคลผู้ต้องรับโทษอาญาโดยคำพิพากษาถึงที่สุดนั้นไม่ได้กระทำความผิดอย่างไรก็ตาม หลักการตามพระราชบัญญัติการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๖ ไม่สามารถนำมาใช้บังคับกับคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ เนื่องจากการรื้อฟื้นคดีตามพระราชบัญญัติดังกล่าวต้องยื่นคำร้องต่อศาลชั้นต้น ขณะที่การรื้อฟื้นคดีในคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดยตรง

นายเจษฎ์ โทณะวณิก ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ในทางปฏิบัติของการพิจารณาคดีอาญาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองของต่างประเทศ การรื้อฟื้นคดีไม่ทำให้ผลการพิจารณาพิพากษาของศาลเดิมเสียไป โดยจำเลยที่ไม่มาศาลสามารถยื่นคำร้องขอให้พิจารณาคดีใหม่ รวมทั้งการเสนอพยานหลักฐานใหม่ต่อศาลได้

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. .... กล่าวว่า การรื้อฟื้นคดีจะใช้ในกรณีที่คำพิพากษาของศาลถึงที่สุดแล้ว แต่ต้องมีพยานหลักฐานใหม่ที่สามารถพิสูจน์ได้ว่าจะทำให้ข้อเท็จจริงในคดีเปลี่ยนแปลงไป ทั้งนี้ หลักการรื้อฟื้นคดีตามพระราชบัญญัติการรื้อฟื้น

คดีอาญาชั้นพิจารณาใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๖ หากพนักงานอัยการเป็นผู้ฟ้องคดีจะไม่สามารถยื่นคำร้องขอรื้อฟื้นคดีได้ ซึ่งมีความแตกต่างจากการรื้อฟื้นคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อย่างไรก็ตาม สามารถนำหลักการของพระราชบัญญัติการรื้อฟื้นคดีอาญาชั้นพิจารณาใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๖ มาใช้บังคับได้โดยการบัญญัติให้นำมาใช้บังคับโดยอนุโลม ซึ่งโดยส่วนตัวเห็นว่าการกำหนดให้มีการรื้อฟื้นคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้จะเป็นการคุ้มครองสิทธิของจำเลยในกรณีที่ศาลพิจารณาพิพากษาคดีไปโดยลับหลังจำเลย

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่ กรณีให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาคดีลับหลังจำเลยได้จะต้องมีบุคคลยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญตีความว่าเป็นบทบัญญัติที่ขัดต่อหลักนิติธรรม ดังนั้น การเปิดโอกาสให้จำเลยยื่นคำร้องขอรื้อฟื้นคดีได้หากภายหลังจำเลยมีพยานหลักฐานใหม่ที่สำคัญซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อผลการพิจารณาพิพากษาคดีได้ จะสามารถรองรับเหตุผลที่กำหนดให้มีการพิจารณาพิพากษาคดีลับหลังจำเลยได้

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขร่างมาตรา ๓๐/๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๐/๓ ในคดีที่ศาลมีคำพิพากษาแล้วโดยมีการดำเนินกระบวนการพิจารณาตามมาตรา ๓๐/๒ ถ้าภายหลังจำเลยมีพยานหลักฐานใหม่ที่อาจทำให้ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ จำเลยจะยื่นคำร้องต่อศาลด้วยตนเองเพื่อขอให้รื้อฟื้นคดีชั้นพิจารณาใหม่ได้ แต่ต้องยื่นเสียภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา และให้ศาลมีอำนาจสั่งรื้อฟื้นคดีชั้นพิจารณาใหม่ได้ตามที่เห็นสมควร

การดำเนินการในการรื้อฟื้นคดีชั้นพิจารณาใหม่ ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา”

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาการศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. .... กล่าวว่ กรณีที่จะให้มีการรื้อฟื้นคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองชั้นพิจารณาใหม่ได้ ต้องเป็นกรณีที่จำเลยมายื่นคำร้องต่อศาลด้วยตนเองเท่านั้น

นายเชษฐา โทณะวณิก ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมาการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่ กรณีผู้กระทำความผิดมาศาลภายหลังที่ได้มีการพิจารณาไปโดยลับหลังจำเลยแล้ว อาจเปิดโอกาสให้มีการไต่สวนใหม่ได้ ซึ่งกรณีนี้ไม่จำเป็นต้องมีพยานหลักฐานใหม่ในคดี แต่อาจเป็นพยานหลักฐานเดิมที่จำเลยไม่เคยยื่นต่อศาล ซึ่งแตกต่างจากการรื้อฟื้นคดีชั้นพิจารณาใหม่ที่ผลของการพิจารณาพิพากษาคดีเดิมจะถูกยกเลิกและต้องเริ่มพิจารณาคดีใหม่

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาการศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. .... กล่าวว่ การยื่นคำร้องให้รื้อฟื้นคดีชั้นพิจารณาใหม่ในเบื้องต้นต้องมีการตรวจสอบเพื่อให้ทราบว่ต้องมีการสืบพยานใหม่หรือไม่ ไม่ใช่บทบังคับว่ศาลต้องรื้อฟื้นคดีชั้นพิจารณาใหม่ทันที ทั้งนี้ สาระสำคัญของการรื้อฟื้นคดีชั้นพิจารณาใหม่จะต้องเป็นกรณีที่ศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดไปแล้ว ซึ่งแตกต่างจากคดีแพ่งที่การยื่นคำขอให้พิจารณาคดีใหม่ไม่จำเป็นต้องให้ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดเสียก่อน

ประธานกรรมการกล่าวว่ ร่างมาตรา ๓๐/๓ บัญญัติให้จำเลยยื่นคำร้องให้มีการรื้อฟื้นคดีชั้นพิจารณาใหม่ได้ในทุกกรณี หากภายหลังจำเลยมีพยานหลักฐานใหม่ที่อาจทำให้ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ ซึ่งควรแก้ไขให้จำเลยยื่นคำร้องให้มีการรื้อฟื้นคดีชั้นพิจารณาใหม่ได้เฉพาะศาลมีคำพิพากษาว่าจำเลยกระทำความผิด ดังนั้น เสนอแก้ไขร่างมาตรา ๓๐/๓ วรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ในคดีที่ศาลมีคำพิพากษาแล้วโดยมีการดำเนินกระบวนการพิจารณาตามมาตรา ๓๐/๒ และมีคำพิพากษาว่าจำเลยกระทำความผิด ถ้าภายหลังจำเลยมีพยานหลักฐานใหม่ที่อาจทำให้ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ จำเลยจะยื่น

คำร้องต่อศาลด้วยตนเองเพื่อขอให้รื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ได้ แต่ต้องยื่นเสียภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา และให้ศาลมีอำนาจสั่งรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ได้ตามที่เห็นสมควร”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๓๐/๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๐/๓ ในคดีที่ศาลมีคำพิพากษาแล้วโดยมีการดำเนินกระบวนการพิจารณาตามมาตรา ๓๐/๒ และมีคำพิพากษาว่าจำเลยกระทำความผิด ถ้าภายหลังจำเลยมีพยานหลักฐานใหม่ที่อาจทำให้ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ จำเลยจะยื่นคำร้องต่อศาลด้วยตนเองเพื่อขอให้รื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ได้ แต่ต้องยื่นเสียภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา และให้ศาลมีอำนาจสั่งรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ได้ตามที่เห็นสมควร

การดำเนินการในการรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา”

มาตรา ๓๖

“มาตรา ๓๖ ให้โจทก์จำเลยยื่นบัญชีระบุพยานต่อศาลพร้อมสำเนาในจำนวนที่เพียงพอก่อนวันพิจารณาตรวจพยานหลักฐานไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

การยื่นบัญชีระบุพยานเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาตามวรรคหนึ่งจะกระทำได้อต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากองค์คณะผู้พิพากษา เมื่อมีเหตุสมควรแสดงได้ว่าไม่สามารถทราบถึงพยานหลักฐานนั้น หรือเป็นกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม หรือเพื่อให้โอกาสแก่จำเลยในการต่อสู้คดี”

ประเด็นการพิจารณา

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. .... กล่าวว่า หลักเกณฑ์การยื่นบัญชีระบุพยานเป็นลักษณะการพิสูจน์ข้อเท็จจริงในระบบกล่าวหา ซึ่งกรณีดังกล่าวควรให้ศาลเป็นผู้ดำเนินการเรียกให้โจทก์จำเลยเสนอพยานหลักฐานต่อศาลอันเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีในระบบไต่สวน ทั้งนี้ ไม่ควรกำหนดให้การยื่นบัญชีระบุพยานเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาตามร่างมาตรา ๓๖ วรรคสอง เป็นเหตุในการตัดพยานหลักฐาน เนื่องจากจะเป็นลักษณะของการดำเนินคดีโดยคู่ความ

ประธานกรรมการกล่าวว่า เหตุที่ต้องบัญญัติให้การยื่นบัญชีระบุพยานเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาตามวรรคหนึ่งจะกระทำได้อต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากองค์คณะผู้พิพากษา เพื่อเป็นการบังคับให้โจทก์จำเลยต้องยื่นบัญชีระบุพยานต่อศาลก่อนวันพิจารณาตรวจพยานหลักฐานไม่น้อยกว่าเจ็ดวันตามความในวรรคหนึ่ง

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. .... กล่าวว่า โดยปกติการพิจารณาข้อเท็จจริงในคดีศาลจะเป็นผู้กำหนดกระบวนการพิจารณาให้โจทก์จำเลยยื่นพยานหลักฐานต่อศาลเพื่อพิสูจน์ความจริง แต่การบัญญัติให้โจทก์จำเลยยื่นบัญชีระบุพยานต่อศาลก่อนวันพิจารณาตรวจพยานหลักฐานไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน เป็นการขัดแย้งกับระบบไต่สวนคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่มีหลักการสำคัญในการให้ศาลเป็นผู้มีหน้าที่หลักในการค้นหาความจริง

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๓๖ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้โจทก์จำเลยมีหน้าที่ยื่นบัญชีระบุพยานต่อศาลเพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริง แต่บทบัญญัติในร่างมาตรา ๓๗ วรรคสอง ได้บัญญัติรับรองไว้แล้วว่าเพื่อประโยชน์ในการค้นหาความจริง แม้จำเลยจะไม่ได้ยื่นบัญชีระบุพยาน หรือมีการโต้แย้งพยานหลักฐานภายหลังวันตรวจพยานหลักฐาน องค์คณะผู้พิพากษาก็สามารถไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน

เพิ่มเติมได้ ซึ่งหมายความว่าร่างมาตรา ๓๖ ได้กำหนดหน้าที่ให้แก่วุฒิสภาที่จะต้องทำอะไรเกี่ยวกับพยานหลักฐานที่จะเสนอต่อศาล แต่ก็ไม่เป็นการตัดอำนาจของศาลในการค้นหาความจริงเองได้

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวไว้ว่า ระบบไต่สวนเป็นระบบของการค้นหาความจริงซึ่งโจทก์จำเลยต้องนำพยานหลักฐานมาแสดงต่อศาล แต่หากเป็นกรณีที่โจทก์จำเลยมิได้เสนอพยานหลักฐานต่อศาลหรือไม่ทราบว่ามีพยานหลักฐานใดที่ควรเสนอต่อศาล ศาลย่อมมีอำนาจไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมเองได้

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. .... กล่าวไว้ว่า ร่างมาตรา ๓๖ บัญญัติในลักษณะให้โจทก์และจำเลยต่อสู้กันในคดี ซึ่งโจทก์ในคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง คือ หน่วยงานภาครัฐ ดังนั้น การกำหนดให้โจทก์จำเลยยื่นบัญชีระบุพยานต่อศาลจึงเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสม เนื่องจากการบัญญัติให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีในระบบกล่าวหาซึ่งไม่ใช่หลักการค้นหาความจริงโดยศาล

ประธานกรรมการกล่าวไว้ว่า บทบัญญัติในร่างมาตรา ๓๖ วรรคสอง บัญญัติขึ้นเพื่อป้องกันมิให้คู่ความในคดีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้เปรียบในการเสนอพยานหลักฐานต่อศาล โดยเฉพาะการเสนอพยานหลักฐานที่ไม่เปิดโอกาสให้คู่ความอีกฝ่ายโต้แย้งหรือหักล้างพยานหลักฐานได้ ดังนั้น ร่างมาตรา ๓๖ จึงบัญญัติให้โจทก์จำเลยยื่นบัญชีระบุพยานต่อศาลภายในเวลาที่กำหนด และหากยื่นบัญชีระบุพยานเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาตามวรรคหนึ่งสามารถกระทำได้อีกเมื่อได้รับอนุญาตจากองค์คณะผู้พิพากษาแล้ว

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. .... กล่าวไว้ว่า การพิจารณาพยานหลักฐานในระบบไต่สวนมีหลักการว่า ศาลสามารถรับฟังพยานหลักฐานที่สามารถพิสูจน์ข้อเท็จจริงในคดีได้ทุกชนิด เว้นแต่พยานหลักฐานที่กฎหมายบัญญัติห้ามมิให้รับฟัง

ประธานกรรมการกล่าวไว้ว่า หลักการรับฟังพยานหลักฐานที่สามารถพิสูจน์ข้อเท็จจริงได้ทุกชนิด เว้นแต่พยานหลักฐานที่กฎหมายบัญญัติห้ามมิให้รับฟัง คณะกรรมการจะปรึกษาหารือกับสำนักงานศาลยุติธรรมเพื่อนำหลักการดังกล่าวมาบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยจะเชิญผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรมมาร่วมประชุมกับคณะกรรมการเพื่อชี้แจงรายละเอียดอีกครั้งหนึ่ง

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. .... กล่าวไว้ว่า ระบบการพิจารณาคดีของไทยทั้งในคดีแพ่งและคดีอาญายึดถือหลักการในระบบกล่าวหาเป็นหลัก ดังนั้น การนำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับกับการพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดยอนุโลมอาจทำให้เกิดปัญหาในการค้นหาความจริงในคดีได้ จึงควรบัญญัติหลักการป้องกันมิให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาเป็นเครื่องก้ำกักับการใช้ดุลพินิจของศาลในการค้นหาความจริง

ประธานกรรมการมอบหมายให้คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ปรับปรุงและแก้ไขถ้อยคำในประเด็นที่คณะกรรมการได้พิจารณาแล้ว และเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. .... ให้ที่ประชุมคณะกรรมการพิจารณาอีกครั้งหนึ่งในวันพุธ ที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๐

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๓๖ โดยไม่มีการแก้ไข

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ รายงานความคืบหน้าในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. .... สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ว่าคณะกรรมการวิสามัญ ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. .... ในเบื้องต้นแล้ว โดยส่วนใหญ่จะแก้ไขเพิ่มเติมประเด็นเรื่องระยะเวลาการดำเนินการต่าง ๆ และถ้อยคำที่ตกลงเป็นหลัก สำหรับประเด็นที่ยังรอการพิจารณา ได้แก่ เรื่องเงินค่าบำรุงพรรคการเมือง เงินทุนประเดิม และจำนวนสมาชิกพรรคการเมือง เป็นต้น ทั้งนี้ ได้อภิปรายในที่ประชุมว่าการจะปฏิรูปพรรคการเมืองได้ ประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในพรรคการเมืองอย่างแท้จริงโดยการให้ประชาชนเสียค่าบำรุงพรรคการเมือง เพื่อให้พรรคการเมืองเป็นสถาบันการเมืองของประชาชน และไม่ตกอยู่ภายใต้อาณัติของอิทธิพลใด ๆ

ประธานกรรมการกล่าวว่า พรรคการเมืองที่จะเข้ามามีส่วนสำคัญในการพัฒนาประเทศอย่างน้อย ควรจะต้องมีทุนประเดิมในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของพรรคการเมืองเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินนั้น สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้เสนอความเห็นประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน โดยมีประเด็นสำคัญในการเสนอให้ปรับฐานะของเจ้าหน้าที่สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นข้าราชการ นอกจากนี้ ในช่วงที่ผ่านมา มีบุคคลตั้งข้อสังเกตต่อระบบการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบจัดสรรปันส่วนผสมว่าเป็นระบบการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ไม่มีแหล่งที่มาที่ชัดเจน

นายเจริญ โทณะวณิก ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ระบบการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบจัดสรรปันส่วนผสม ใช้ในหลายประเทศแต่รายละเอียดอาจมีความแตกต่างกันไปตามแต่ลักษณะของการนำไปปรับใช้ของประเทศนั้น ๆ

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า ระบบการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบจัดสรรปันส่วนผสมของไทยซึ่งเป็นการนำคะแนนเลือกตั้งในระบบแบ่งเขตเลือกตั้งไปคำนวณหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในระบบบัญชีรายชื่อ มีความคล้ายคลึงกับระบบการเลือกตั้งของรัฐบาเดนเวือร์ทเทมแบร์กในประเทศเยอรมนี และระบบการเลือกตั้งของประเทศเม็กซิโก

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ กล่าวว่า ระบบการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบจัดสรรปันส่วนผสมเป็นระบบเลือกตั้งที่คำนึงถึงทุกคะแนนเสียงของประชาชน นอกจากนี้ ยังมีการวิพากษ์วิจารณ์ในประเด็นการกำหนดคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระและศาลรัฐธรรมนูญว่าต้องเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ ซึ่งคุณสมบัติดังกล่าวได้มีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับก่อนๆ มาช่วงระยะเวลาหนึ่งแล้ว ไม่ใช่คุณสมบัติที่กำหนดขึ้นใหม่ในรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐

จากนั้น นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง รายงานความคืบหน้าการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ว่าคณะกรรมการวิสามัญได้พิจารณาถึงร่างมาตรา ๖๕ โดยในวันพุธ ที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๐ จะพิจารณาหมวด ๔ บทกำหนดโทษ และบทเฉพาะกาล ส่วนประเด็นที่สำนักงาน

คณะกรรมการการเลือกตั้งได้นำเสนอประเด็นข้อห่วงใยเกี่ยวกับหลักการที่บัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง เช่น อำนาจการพินิจอาวุธปืน หรือเรื่องการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เป็นต้น โดยประเด็นสำคัญที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเสนอคือประเด็นเกี่ยวกับสวัสดิการของพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภายหลังเกษียณอายุ ซึ่งในประเด็นนี้เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรีได้เสนอแนะทางออกให้แก่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าจะต้องดำเนินการอย่างไรเพื่อไม่ต้องบัญญัติไว้ในกฎหมาย ส่วนประเด็นที่น่าสนใจอีกเรื่องหนึ่งคือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีข้อเสนอให้บัญญัติหน้าที่และอำนาจของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งในการจัดอบรมประชาธิปไตยให้แก่ประชาชน ซึ่งตนได้ชี้แจงต่อที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญว่าหน้าที่ในการจัดอบรมประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนเป็นหน้าที่ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งและสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องดำเนินการอยู่แล้วแม้ไม่บัญญัติไว้ในกฎหมายก็ตาม ดังนั้น รูปแบบวิธีการบัญญัติหลักการในเรื่องดังกล่าว คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงบัญญัติให้เป็นเป็นอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ดำเนินการ ส่วนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่ต้องดำเนินการตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายจึงไม่จำเป็นต้องบัญญัติให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่และอำนาจในเรื่องในการจัดอบรมประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนซ้ำอีก อย่างไรก็ตาม มีกรรมการวิสามัญได้ตั้งข้อสังเกตว่าควรบัญญัติให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจในเรื่องดังกล่าวไว้ด้วย

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ กล่าวว่า ประเด็นคำแปรญัตติร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ มีประเด็นที่น่าสนใจคือ (๑) การดำรงตำแหน่งของกรรมการการเลือกตั้งชุดปัจจุบัน (๒) คณะกรรมการการเลือกตั้งการเลือกตั้งประจำจังหวัด (๓) สวัสดิการของพนักงาน และ (๔) อำนาจการจัดหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยในประเด็นเรื่องอำนาจการจัดหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญมีความเห็นเป็นสองฝ่าย โดยฝ่ายที่เห็นด้วยว่าควรบัญญัติหลักการโดยให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจในการจัดหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งให้เหตุผลว่าหากไม่บัญญัติไว้จะไม่ผู้รับผิดชอบงานด้านการเผยแพร่ประชาธิปไตย อย่างไรก็ตาม ที่ประชุมตั้งข้อสังเกตร่างมาตรา ๕๙ อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการแต่งตั้งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดว่าเหตุใดร่างมาตรา ๕๙ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงบัญญัติอำนาจการแต่งตั้งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ประธานกรรมการกล่าวว่า องค์กรพินิจในการจัดตั้งการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งทั้งการแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้ง และผู้อำนวยการการเลือกตั้งซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่จัดการเลือกตั้งแทนคณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นการใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงกำหนดให้อำนาจการแต่งตั้งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเป็นอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประกอบกับปัจจุบันหัวหน้าสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเรียกว่า “ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด” ดังนั้น เพื่อมิให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติคณะกรรมการจึงบัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้แต่งตั้งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ รองประธานกรรมการ คนที่สอง กล่าวว่า ในการแต่งตั้งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ ในทางปฏิบัติเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้พิจารณาบุคคลที่มีความเหมาะสมเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาและมีมติแต่งตั้ง

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ประเด็นที่คณะกรรมการการ
วิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ....
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ตั้งข้อสังเกตในเรื่องอำนาจการแต่งตั้งพนักงานของสำนักงานคณะกรรมการ
การเลือกตั้งไปเป็นผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดนั้น ได้ชี้แจงว่าเป็นการแต่งตั้งเพียงชั่วคราวเพื่อ
เป็นผู้ดำเนินการจัดการเลือกตั้งในจังหวัดนั้น แต่ประเด็นปัญหาที่มีการอภิปรายกันคือแม้ร่างมาตรา ๕๙
จะกำหนดให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งก็ตาม แต่หากบุคคลดังกล่าวกระทำผิดวินัย
เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งลงโทษผู้นั้นได้หรือไม่

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบ
รัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเป็นพนักงานของสำนักงานคณะกรรมการการ
เลือกตั้งเมื่อกระทำผิดวินัยก็สามารถดำเนินการลงโทษทางวินัยได้

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันอังคาร ที่ ๑๖ พฤษภาคม
๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและ
กล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๗.๑๕ นาฬิกา

นางสาวอัจฉรา สอนสมุทร

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

นายสกนธ์ พรหมบุญตา

นิติกรชำนาญการ

นายณฤพนธ์ รุสสีจันทร์

นิติกรปฏิบัติการ

นายรัฐภูมิ คำศรี

นิติกรชำนาญการพิเศษ

ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมการ ๒

ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์